

**Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi yrittäjien eläkelain
10 §:n ja maatalousyrittäjien eläkelain 13 §:n muuttamisesta**

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi yrittäjien eläkelakia ja maatalousyrittäjien eläkelakia. Ehdotuksen mukaan yrityksen saneerauksesta annetun lain ja yksityishenkilön velkajärjestelystä annetun lain mukaisen menettelyn samoin kuin vastaavan vapaaehtoisen menettelyn piiriin kuuluvia saatavia käsiteltäisiin niin sanottuina epävarmoina saatavina määrättäessä yrittäjien eläkelaisissa tarkoitettujen vakuutusmaksurahastojen riittävyttä silloin, kun määrätään valtion osuuden suuruus. Siltä osin kuin vakuutusmaksusaatavista on luovuttu, ne katsottaisiin valtion osuutta määrättäessä me-

netetyiksi. Samoin meneteltäisiin maatalousyrittäjien eläkelain mukaista valtion osuutta määrättäessä.

Ehdotetut muutokset lisäisivät aluksi valtion osuuden määrää yrittäjien eläkelain ja maatalousyrittäjien eläkelain mukaisista eläkemenoisista enimmillään noin 6 miljoonalla markalla vuodessa. Tämä on otettu huomioon valtion vuoden 1994 talousarvioesityksessä. Pidemmällä aikavälillä muutoksilla ei olisi valtion osuuden määrään sanottavaa merkitystä.

Lait ovat tarkoitetut tulemaan voimaan vuoden 1994 alusta.

PERUSTELUT

1. Nykytila

Laki yrityksen saneerauksesta (47/93) ja laki yksityishenkilön velkajärjestelystä (57/93) tulivat voimaan 8 päivänä helmikuuta 1993. Niiden mukaan taloudellisissa vaikeuksissa olevalle velalliselle voidaan laatia saneeraus- tai maksuohjelma, jonka mukaisesti hän maksaa velkansa. Ohjelmassa voidaan muun muassa muuttaa velan maksuaikataulua, lukea maksuerät ensin pääoman ja vasta sitten luottokustannusten suorituksiksi, alentaa jäljellä olevaan luottoaikaan kohdistuvia luottokustannuksia sekä alentaa velan määrää tai eräissä tapauksissa jopa luopua kokonaan velkasaatavasta. Jos saneeraus- tai maksuohjelmaa ei noudateta tai jos velallisen maksukyky palautuu, ohjelma voidaan rauettaa tai sitä voidaan muuttaa.

Yrityksen saneerauksesta ja yksityishenkilön velkajärjestelystä annettujen lakien mukaan

yrityksen saneerausmenettelystä ja yksityishenkilön velkajärjestelystä päättää tuomioistuin. Mainittuja lakeja valmistettaessa ja säädettäessä on lisäksi lähdetty siitä, että lakien säätämisen myötä velkojat ja velalliset voisivat myös käyttää näissä laeissa säädetyn menettelyn sijasta sellaista vapaaehtoista, tuomioistuimen ulkopuolella tapahtuvaa sopimusmenettelyä, jossa noudatetaan näissä laeissa säädettyjä periaatteita. Tämän mahdollistaa muun muassa yrityksen saneerauksesta annetun lain 97 § ja yksityisen henkilön velkajärjestelystä annetun lain 78 §.

Yrittäjien eläkelain, jäljempänä YEL, 10 §:n 2 momentin mukaan vakuutusmaksurahastoja määrättäessä ei oteta huomioon niitä maksamatta jääneitä vakuutusmaksuja, jotka on jätetty ulosottoihin perittäviksi tai valvottu konkurssissa. Jos näin määrätty rahasto ei riitä eläkkeisiin ja muihin etuuksiin, valtio suorittaa

puuttuvan osan. Säännös koskee vähimmäiseläketurvaa. Vapaaehtoiset lisäedut jäävät sen soveltamisalan ulkopuolelle. Vastaavat periaatteet on toteutettu maatalousyrittäjien eläkelain, jäljempänä MYEL, 13 §:n 1 momentissa.

2. Ehdotetut muutokset

Saneerausmenettelyn ja velkajärjestelyn tarkoituksena on estää elinkelpoisten yritysten joutuminen tarpeettomasti konkurssiin ja tukea maksuvaikeuksissa olevia velallisia siten, että he paremmin selviytyisivät veloistaan.

Myös työeläkelakien mukaiset vakuutusmaksusaatavat voivat olla yrityksen saneerausmenettelyn tai yksityishenkilön velkajärjestelyn piiriin kuuluvia velkoja. Tällaisten saatavien osalta työeläkelaitosten tulee yrityksen saneerauslausesta ja yksityishenkilön velkajärjestelystä annettujen lakien mukaisesti osallistua näissä laeissa edellytettyihin toimiin ja näiden lakien mukaisista toimenpiteistä aiheutuvat seuraukset sitovat myös työeläkelaitoksia velkojina. Tämä koskee tuomioistuimen johdolla tapahtuvaa saneerausmenettelyä ja velkajärjestelyä.

Työeläkelaitosten edun mukaista olisi, että ne voisivat työeläkkeiden rahoituksen häiriintymättä suostua tuomioistuimen ulkopuolella tapahtuvaan vapaaehtoiseen velkajärjestelyyn silloin, kun yrityksen saneerauslausesta annetun lain tai yksityishenkilön velkajärjestelystä annetun lain edellytykset saneerausmenettelylle tai velkajärjestelylle ovat olemassa. Vapaaehtoinen sopimusmenettely olisi yksinkertaisempi ja nopeampi toteuttaa kuin tuomioistuimen johdolla tapahtuva saneerausmenettely tai velkajärjestely. Vapaaehtoinen menettely säästäisi myös tuomioistuinten työtä sekä asianosaisten ja yhteiskunnan kustannuksia. Yksityisen puolen työeläkelainsäädäntöä tulisikin kehittää siten, että edistettäisiin työeläkelaitosten mahdollisuuksia suostua tuomioistuimen johdolla tapahtuvan saneerausmenettelyn tai velkajärjestelyn sijasta niitä vastaavaan vapaaehtoiseen velkajärjestelyyn.

Onnistuessaan saneerausmenettelyt ja velkajärjestelyt vähentäisivät tarpeettomia konkurssseja ja ulosottoja ja näin pidemmällä aikavälillä myös epävarmat vakuutusmaksusaatavat vähenisivät ja valtion osuus eläkemenoista pienisi.

Saneerausmenettelyn tai velkajärjestelyn

taikka niitä vastaavan vapaaehtoisen menettelyn piiriin kuuluvia vakuutusmaksusaatavia, joista on saneeraus- tai maksuohjelmassa luovuttu, ei voida enää myöhemminkään periä velalliselta, ellei velkajärjestely jostakin syystä raukea. Tästä syystä maksamatta jääneitä vakuutusmaksuja ei tulisi myöskään ottaa huomioon vakuutusmaksurahastoja määrättäessä ja valtion osuutta laskettaessa. Myöskään silloin kun vakuutusmaksusaatavaa peritään velalliselta saneerausohjelman tai maksuohjelman mukaisesti, ei vakuutusmaksusaatavaa olisi epävarmana saatavana tarkoituksenmukaista ottaa huomioon YEL:ssä tarkoitettuja vakuutusmaksurahastoja ja YEL:n ja MYEL:n mukaista valtion osuutta määrättäessä.

Edellä olevan perusteella YEL:n 10 §:n 2 momenttia ja MYEL 13 §:n 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, ettei YEL:ssä tarkoitettuja vakuutusmaksurahastoja ja YEL:n ja MYEL:n mukaista valtion osuutta määrättäessä otettaisi huomioon saneerausmenettelyn tai velkajärjestelyn piiriin kuuluvia vakuutusmaksusaatavia. Sama koskisi vapaaehtoisessa velkajärjestelyssä olevia vakuutusmaksusaatavia. Näin ollen nämä saatavat tulisivat samaan asemaan kuin ulosotossa ja konkurssissa valvotut vakuutusmaksusaatavat.

Ehdotetuista lainmuutoksista seuraisi, että valtion osuus YEL:n ja MYEL:n mukaisista eläkemenoista kasvaa välittömästi yrityksen saneerausmenettelyn, yksityishenkilön velkajärjestelyn ja näitä vastaavan vapaaehtoisen velkajärjestelyn piiriin kuuluvien saatavien määrällä. Siltä osin kuin vakuutusmaksusaatavia on alennettu tai niistä on kokonaan luovuttu saneeraus- tai maksuohjelmassa, ne poistetaan välittömästi YEL:n ja MYEL:n mukaisesta vakuutusmaksutulosta. Myöskään niitä vakuutusmaksusaatavia, joita peritään ohjelman mukaisesti, ei niiden saamisen epävarmuuden vuoksi oteta YEL:n mukaisia vakuutusmaksurahastoja ja YEL:n ja MYEL:n mukaista valtion osuutta määrättäessä huomioon. Kun tällainen saatava saadaan sittemmin perittyä velalliselta, se otetaan vakuutusmaksutulona huomioon vakuutusmaksurahastossa ja valtion osuudessa.

Jos saneerausmenettely tai velkajärjestely taikka niitä vastaava vapaaehtoinen menettely sittemmin jostakin syystä raukeaa, eläkelaitoksen oikeudet palautuvat ennalleen ja kirjatut luottotappiot peruutetaan.

3. Esityksen vaikutukset

Ehdotettujen muutosten valtiontaloudelliset vaikutukset olisivat vähäisiä.

Yrityksen saneerausmenettelyn ja yksityishenkilön velkajärjestelyn sekä niitä vastaavan vapaaehtoisen menettelyn piiriin kuuluvia YEL:n ja MYEL:n mukaisia vakuutusmaksusaatavia arvioidaan olevan vuonna 1993 yhteensä noin 6 miljoonaa markkaa. Tästä määrästä noin 5,5 miljoonan markan arvioidaan olevan sellaisia saatavia, joiden perinnästä eläkelaitokset joutuisivat luopumaan saneeraus- tai maksuohjelmassa välittömästi ja 0,5 miljoonan jäävän perittäväksi saneeraus- tai maksuohjelman mukaisesti velalliselta.

Valtion osuus kasvaisi siten ehdotettujen muutosten vuoksi heti noin 6 miljoonalla markalla, mutta lopullinen muutoksista johtuva valtion osuuden kasvu olisi noin 5,5 miljoonaa markkaa. Koska suuri osa vakuutusmaksuvelallisista joutuisi kuitenkin ilman saneerausmenettelyä tai velkajärjestelyä konkurssiin tai ulosoton kohteeksi, ei todellinen valtion osuuden kasvu olisi vuositasolla 5,5 miljoonaa markkaa vaan huomattavasti vähäisempi. Pitkällä aikavälillä onnistuneet saneerausmenettelyt ja velkajärjestelyt pikemminkin vähentäisivät epävarmoja vakuutusmaksusaatavia ja pienentäisivät valtion osuutta.

4. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu sosiaali- ja terveysto-

nisteriössä virkatyönä eläketurvakeskuksen ehdotuksen pohjalta. Valmistelun aikana sosiaali- ja terveysministeriö on kuullut oikeusministeriön lainvalmisteluosastoa, Työeläkelaitosten Liittoa, Maatalousyrittäjien eläkelaitosta, Suomen Yrittäjien Keskusliittoa ja Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliittoa.

5. Voimaantulo

Ehdotetut muutokset ehdotetaan tuleviksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 1994. Niitä sovellettaisiin myös silloin, kun yrityksen saneerausmenettely tai yksityishenkilön velkajärjestely taikka niitä vastaava vapaaehtoinen velkajärjestely on alkanut ennen lainmuutosten voimaantuloa.

6. Säättämisjärjestys

Ehdotus ei heikennä toimeentulon lakisääteistä perusturvaa, joten valtiopäiväjärjestyksen 66 §:n 7 momentin mukainen lepäämäänjättämismahdollisuus ei tule sovellettavaksi ehdotettujen lakien käsittelyssä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki**yrittäjien eläkelain 10 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 14 päivänä heinäkuuta 1969 annetun yrittäjien eläkelain (468/69) 10 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on 29 päivänä kesäkuuta 1990 annetussa laissa (601/90), seuraavasti:

10 §

Eläkelaitokset vastaavat tämän lain mukaisista eläkkeistä ja muista etuuksista 1 momentin mukaisten vakuutusmaksurahastojensa suhteessa. Vakuutusmaksurahastoja määrättäessä ei kuitenkaan oteta huomioon niitä maksamatta jääneitä vakuutusmaksuja, jotka on jätetty ulosottotoimin perittäviksi tai valvottu konkurssissa. Vakuutusmaksurahastoja määrättäessä ei myöskään oteta huomioon sellaisia maksamatta olevia vakuutusmaksuja, jotka sisältyvät yrityksen saneerauksesta annetussa laissa (47/93) tarkoitettuun saneerausohjelmaan tai yksityishenkilön velkajärjestelystä annetussa laissa (57/93) tarkoitettuun maksuohjelmaan taikka sellaiseen vapaaehtoiseen velkajärjestelyyn, joka sisällöltään vastaa mainituissa laeissa

sa säädettyjä periaatteita. Jos näin määrätty vakuutusmaksurahasto ei riitä edellä tarkoitettuihin eläkkeisiin ja muihin etuuksiin, valtio suorittaa puuttuvan osan. Valtion tulee, sen mukaan kuin asetuksella tarkemmin säädetään, suorittaa kunakin vuotena ennakkona määrä, joka vastaa valtion osuutena suoritettavaksi arvioitua määrää.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1994.

Tätä lakia sovelletaan myös silloin, kun yrityksen saneerausmenettely tai yksityishenkilön velkajärjestely taikka niitä vastaava vapaaehtoinen velkajärjestely on alkanut ennen tämän lain voimaantuloa.

2.

Laki**maatalousyrittäjien eläkelain 13 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 14 päivänä heinäkuuta 1969 annetun maatalousyrittäjien eläkelain (467/69) 13 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on 23 päivänä joulukuuta 1988 annetussa laissa (1222/88), seuraavasti:

13 §

Tämän lain mukaisten eläkkeiden ja muiden etuuksien kustannuksista vastaavat maatalousyrittäjien eläkelaitos ja valtio. Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen kustannettava osuus muodostuu eläkelaitoksen saamista vakuutusmaksuista, joista on vähennetty eläkelaitoksen koh- tuulliset hoitokulut, ja sijoitusten tuotoista. Valtio vastaa eläkkeiden ja muiden etuuksien kustannuksista muilta osin. Ryhmähenkiva- kuutuksen korvausmenoista valtion vastuulla on kuitenkin yksi kolmannes. Vakuutusmak- suina ei oteta huomioon niitä maksamatta jääneitä vakuutusmaksuja, jotka on jätetty ulosottotoimin perittäviksi tai valvottu kon- kurssissa. Vakuutusmaksuina ei myöskään ote- ta huomioon sellaisia maksamatta olevia va-

kuutusmaksuja, jotka sisältyvät yrityksen sa- neerauksesta annetussa laissa (47/93) tarkoitettuun saneerausohjelmaan tai yksityishenkilön velkajärjestelystä annetussa laissa (57/93) tar- koitettuun maksuohjelmaan taikka sellaiseen vapaaehtoiseen velkajärjestelyyn, joka sisällöl- tään vastaa mainituissa laeissa säädettyjä peri- aatteita.

— — — — —
Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi- kuuta 1994.

Tätä lakia sovelletaan myös silloin, kun yrityksen saneerausmenettely tai yksityishenki- lön velkajärjestely taikka niitä vastaava vapaa- ehtoinen velkajärjestely on alkanut ennen tä- män lain voimaantuloa.

Helsingissä 10 päivänä joulukuuta 1993

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Sosiaali- ja terveysministeri *Jorma Huuhtanen*

1.

Laki

yrittäjien eläkelain 10 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 14 päivänä heinäkuuta 1969 annetun yrittäjien eläkelain (468/69) 10 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on 29 päivänä kesäkuuta 1990 annetussa laissa (601/90), seuraavasti:

Voimassa oleva laki

10 §

Eläkelaitokset vastaavat tämän lain mukaisista eläkkeistä ja muista etuuksista 1 momentin mukaisten vakuutusmaksurahastojensa suhteessa. Vakuutusmaksurahastoja määrättäessä ei kuitenkaan oteta huomioon niitä maksamatta jääneitä vakuutusmaksuja, jotka on jätetty ulosottotoimin perittäviksi tai valvottu konkurssissa. Jos näin määrätty vakuutusmaksurahasto ei riitä edellä tarkoitettuihin eläkkeisiin ja muihin etuuksiin, valtio suorittaa puuttuvan osan. Valtion tulee, sen mukaan kuin asetuksella tarkemmin säädetään, suorittaa kunakin vuotena ennakkona määrä, joka vastaa valtion osuutena suoritettavaksi arvioitua määrää.

Ehdotus

10 §

Eläkelaitokset vastaavat tämän lain mukaisista eläkkeistä ja muista etuuksista 1 momentin mukaisten vakuutusmaksurahastojensa suhteessa. Vakuutusmaksurahastoja määrättäessä ei kuitenkaan oteta huomioon niitä maksamatta jääneitä vakuutusmaksuja, jotka on jätetty ulosottotoimin perittäviksi tai valvottu konkurssissa. *Vakuutusmaksurahastoja määrättäessä ei myöskään oteta huomioon sellaisia maksamatta olevia vakuutusmaksuja, jotka sisältyvät yrityksen saneerauksesta annetussa laissa (47/93) tarkoitettuun saneerausohjelmaan tai yksityishenkilön velkajärjestelystä annetussa laissa (57/93) tarkoitettuun maksuohjelmaan taikka sellaiseen vapaaehtoiseen velkajärjestelyyn, joka sisällöltään vastaa mainituissa laeissa säädettyjä periaatteita.* Jos näin määrätty vakuutusmaksurahasto ei riitä edellä tarkoitettuihin eläkkeisiin ja muihin etuuksiin, valtio suorittaa puuttuvan osan. Valtion tulee, sen mukaan kuin asetuksella tarkemmin säädetään, suorittaa kunakin vuotena ennakkona määrä, joka vastaa valtion osuutena suoritettavaksi arvioitua määrää.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1994.

Tätä lakia sovelletaan myös silloin, kun yrityksen saneerausmenettely tai yksityishenkilön velkajärjestely taikka niitä vastaava vapaaehtoinen velkajärjestely on alkanut ennen tämän lain voimaantuloa.

2.

Laki

maatalousyrittäjien eläkelain 13 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 14 päivänä heinäkuuta 1969 annetun maatalousyrittäjien eläkelain (467/69) 13 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on 23 päivänä joulukuuta 1988 annetussa laissa (1222/88), seuraavasti:

Voimassa oleva laki

13 §

Tämän lain mukaisten eläkkeiden ja muiden etuuksien kustannuksista vastaavat maatalousyrittäjien eläkelaitos ja valtio. Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen kustannettava osuus muodostuu eläkelaitoksen saamista vakuutusmaksuista, joista on vähennetty eläkelaitoksen kohtuulliset hoitokulut, ja sijoitusten tuotoista. Valtio vastaa eläkkeiden ja muiden etuuksien kustannuksista muilta osin, *kuitenkin niin, että* ryhmähenkivakuutuksen korvausmenoista valtion vastuulla on yksi kolmannes. Vakuutusmaksuina ei oteta huomioon niitä maksamatta jääneitä vakuutusmaksuja, jotka on jätetty ulosottotoimin perittäviksi tai valvottu konkurssissa.

Ehdotus

13 §

Tämän lain mukaisten eläkkeiden ja muiden etuuksien kustannuksista vastaavat maatalousyrittäjien eläkelaitos ja valtio. Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen kustannettava osuus muodostuu eläkelaitoksen saamista vakuutusmaksuista, joista on vähennetty eläkelaitoksen kohtuulliset hoitokulut, ja sijoitusten tuotoista. Valtio vastaa eläkkeiden ja muiden etuuksien kustannuksista muilta osin. Ryhmähenkivakuutuksen korvausmenoista valtion vastuulla on kuitenkin yksi kolmannes. *Vakuutusmaksuina ei oteta huomioon niitä maksamatta jääneitä vakuutusmaksuja, jotka on jätetty ulosottotoimin perittäviksi tai valvottu konkurssissa. Vakuutusmaksuina ei myöskään oteta huomioon sellaisia maksamatta olevia vakuutusmaksuja, jotka sisältyvät yrityksen saneerauksesta annetussa laissa (47/93) tarkoitettuun saneerausohjelmaan tai yksityishenkilön velkajärjestelystä annetussa laissa (57/93) tarkoitettuun maksuohjelmaan taikka sellaiseen vapaaehtoiseen velkajärjestelyyn, joka sisällöltään vastaa mainituissa laeissa säädettyjä periaatteita.*

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1994.

Tätä lakia sovelletaan myös silloin, kun yrityksen saneerausmenettely tai yksityishenkilön velkajärjestely taikka niitä vastaava vapaaehtoinen velkajärjestely on alkanut ennen tämän lain voimaantuloa.

